

UNGE VOKSNES LIKEGYLDIGE HOLDNING TIL DEMOKRATISK DELTAKELSE – ET SAMFUNNSPROBLEM

Bacheloroppgave i sosiologi

Universitetet i Stavanger

Mari Fatland Kvalevåg

Studentnummer: 259137

Veileder: Dian Liu

Lvert dato: 11.05.23

Antall ord: 8983

Kan oppgaven benyttes til undervisningsformål? JA: X NEI: (sett kryss)

Sammendrag

I denne kvalitative forskningen vil du få lese om unge voksnes forhold til demokratiet, og hvordan de forholder seg til det demokratiske aspektet i samfunnet, med samfunnsdebatter og deltakelse i demokratiet. Empirien er hentet ut fra fire individuelle intervju, der fokuset var å finne ut av hvert enkelt sitt forhold til demokratisk deltakelse. Grunnen til at jeg har valgt å forske på dette er fordi demokratiet er noe vi alle er en del av, og en sentral og viktig del av samfunnet vårt. En sentral kilde, som er brukt til å støtte opp og sammenligne svar med, er studien til Yascha Mounk og Roberto Stefan Foa; *The Danger of Deconsolidation*. I 2016 publiserte de en studie som omhandler den synkende støtten til demokratiet som styreform. Denne studien går over et par tiår, og viser at unge (16-35) i 2011 hadde mindre tillit til demokratiet, enn det unge hadde i 1990. Studien ser ikke bare på unges deltakelse og interesse for demokratiet. Den undersøker også på om en lav interesse for å aktivt følge med på nyheter, kan være selve årsaken til at færre engasjerer seg i samfunnsdebatter og annen politikk. Funnene tyder på at lave kunnskaper rundt demokrati og samfunnsdebatter, gjør det vanskeligere for unge å engasjere seg. Alt i alt kan denne kvalitative studien si noe om hvordan unge voksne forholder seg til demokratiet, og hvorfor de engasjerer seg så lite som de gjør. Når man vet årsaken til at unge engasjerer seg lite, er det også lettere å gjøre noe med det. Det er viktig at unge engasjerer seg i samfunnsdebatter og politikk fordi unges stemme da blir hørt, og representert.

Nøkkelord Demokrati, Samfunnsdebatt, Unge voksne, Samfunnet, Medier, Nyheter

Forord

Årsaken til at jeg ønsker å se nærmere på dette temaet er at jeg ser på det som viktig at unge voksne deltar aktivt i demokratiet. Man trenger ikke alltid å delta superaktivt i alt, men at man har sine områder, der man kan engasjere seg litt ekstra er bra. At jeg valgte dette temaet har også noe med at jeg er lærer for 3. trinn på barnetrinnet, og et av fagene jeg underviser i er samfunnsfag. Dersom barn ikke tilegner seg kunnskap om hvordan demokratiet fungerer, og hvorfor det er så viktig å delta, kan dette på sikt føre til en likegyldighet til demokratisk deltakelse hos dem når de blir eldre. Det kan igjen føre til at de unges behov og meninger ikke blir tatt til betraktning i like stor grad som det hadde gjort om man hadde slått et slag for sakene man engasjerer seg for. Jeg ønsker å forebygge en politisk likegyldighet blant unge velgere, og mener at dette allerede starter på barneskolen. Denne studien har gitt meg mer engasjement til å fortsette å lære elevene mine om demokratiet, og alle dets sider – både gode og mindre gode sider.

Denne studien er et fysisk bevis på mine tre år på sosiologistudiet ved Universitet i Stavanger. I den anledning ønsker jeg å takke alle foreleserne mine for et innholdsrikt og kvalitetssikkert pensum og undervisning, samt mange kjekke gjesteforelesere. Korona var en stor påvirkning på mine første år på studiet, men til tross for dette har UIS gitt meg en fin studietid.

Takk til Dian Liu, som har vært veilederen min gjennom denne bacheloren. Du hjalp meg å finne motivasjon, når jeg trengte det som mest, og har vært en god støtte for meg gjennom skrivningen.

Jeg vil også takke kollokviegruppen min, som jeg ble kjent med gjennom fadderuken og som jeg har holdt tett med siden. Dere har vært en god faglig støtte gjennom studietiden min.

Innholdsfortegnelse

Sammendrag	2
Forord	3
Kapittel 1. Innledning	5
1.1 <i>Problemstilling</i> :.....	6
1.2 <i>Oppbygging av studien</i>	6
Kapittel 2. Teori	7
2.1 <i>Statistikk</i>	7
2.2 <i>Nyhetsartikler</i>	8
2.3 <i>Tidligere forskning</i>	9
Kapittel 3. Metode	12
3.1 <i>Metoderefleksjon</i>	12
3.1.1 <i>Etikk</i>	12
3.2 <i>Innsamling av empiri</i>	13
3.2.1 <i>Variabler</i>	14
3.2.2 <i>Intervjuene</i>	14
Kapittel 4. Empiri	16
4.1 <i>Eiendomsstudenten «Janne»</i>	16
4.2 <i>Lærerstudenten «Lukas»</i>	17
4.3 <i>Bilselgeren Brage</i>	18
4.4 <i>Skoleassistenten Sofie</i>	19
4.5 <i>Sammenligning</i>	20
Kapittel 5. Analyse/diskusjon	23
Kapittel 6: Konklusjon	26
Bibliografi	28

Kapittel 1. Innledning

I denne bacheloroppgaven ønsker jeg å undersøke hvordan unge voksne (18-25 år) minskende interesse for nyheter, påvirker deres deltakelse i demokratiet. Ved å ikke se nyheter, kan unge voksne gå glipp av viktige debatter som pågår i samfunnet.

Samfunnsdebatter skjer ikke kun på fjernsynet, men også ute i samfunnet ellers. En møter samfunnsdebatter i samtaler på jobb, i familieselskaper og i oppgaver på skolen. Det å kunne reflektere over saker, og det kunne å kunne se to sider av samme sak, er en egenskap som er viktig å tilegne seg for å få et mer differensiert blikk. Dersom en kun lytter til meningene andre har gjort seg opp om ulike samfunnsdebatter, kan dette føre til at man ikke får med seg hele bildet, og at man da ikke får mulighet til å lage seg opp en mening basert på alle faktaene i debatten. Det kan derfor være lurt å selv følge med på nyheter.

Er det egentlig sånn at dagens unge voksne er mindre aktive i demokratiet vårt enn før? Dersom dette er faktumet, kan det bli et politisk problem i Norge. Det er ingen tvil om at mange unge som vokser opp i Norge i dag, har det komfortabelt. Unge i dagens Norge har gratis utdanning, retten til å være seg selv, og retten til å ha sine egne meninger. Dagens Norge har også mye bedre økonomiske premisser enn før. Norge er på 7. plass på lykkeskalaen i verden, og faktisk helt på topp på demokrati-indeksen (FN, 2022) (FN, 2022). Dagens unge, og resten av befolkningen for så vidt, har det mer eller mindre fint i Norge skal vi lese av FN-statistikken fra 2022.

Vi har heller aldri hatt så rask tilgang til nyheter, som det vi har i dag. Digitaliseringen av samfunnet vårt er mye av årsaken til dette. Før var man avhengig av papiraviser og radio for å få med seg de aller viktigste nyhetene. Dersom man ikke fikk med seg nyhetene på radioen, fikk man de ikke med seg før noen eventuelt sa til en hva nyhetene var, eller før de stod i papiravisene. Man kan argumentere for at lite tilgang til nyheter førte til at det å få med seg nyheter ble mer attraktivt – noe som er mindre tilgjengelig blir ofte mer verdt. I dagens samtid florerer det med nyheter fra både Norge, og ellers i verden, på alle kanaler. Mange av disse er veldig viktige og sentrale nyheter, men det er også mye agurknytt¹. En slik

¹ Agurknytt er uviktige nyheter, som ikke har noe samfunnskritisk innhold. Agurknytt er ofte kjendisnyheter, som f.eks. at to kjendiser skiller seg.

overflod av nyheter i samfunnet kan føles overveldende, og føre til at noen heller unngår nyheter og samfunnsdebatter. De viktige politiske nyhetene, som har en stor betydning for samfunnet, drukner i andre uviktige nyheter.

1.1 Problemstilling: hva kan gjøres for å oppmuntre flere unge voksne til å delta i nyhetsrelaterte diskusjoner og dermed øke bevisstheten rundt samfunnsdebatter i demokratiet?

Hvordan påvirker det demokratiet vårt at færre unge voksne viser interesse for nyheter? Manglende engasjement for nyheter kan føre til at samfunnsdebatter blir oversett og ikke fremmet i media – og dermed begrenser folks forståelse av saker som påvirker samfunnet. En vanlig oppfatning er at unge kan ha blitt mer likegyldige til demokratiet vårt, og mer tafatte til demokratisk deltakelse. Ungdommer og unge voksne nå til dags får mesteparten av sin nyhetsinformasjon gjennom sosiale medier der det, i tillegg til nyheter, også er mange andre inntrykk.

1.2 Oppbygging av studien

I *kapittel 2* får man innblikk i tidligere forskning og statistikk som omhandler unges deltakelse i demokratiet i dag, samt hvordan unge får med seg nyheter. I *kapittel 3* presenterer jeg metoden og fremgangsmåten jeg har brukt for å hente ut empirien min. Her vil en også få lese om etikk og refleksjoner rundt hvorfor jeg har valgt som jeg har gjort. *Kapittel 4* er den mest sentrale delen av denne studien, hvor jeg henter ut og analyserer empirien min. *Kapittel 5* er en videreføring av kapittel 4, der jeg drøfter empirien fra kapittel 4 sammen med teorien fra kapittel 2. *Kapittel 6* er det siste kapittelet. Her skal jeg formulere en konklusjon til hele studien, og til slutt svare på problemstillingen.

Kapittel 2. Teori

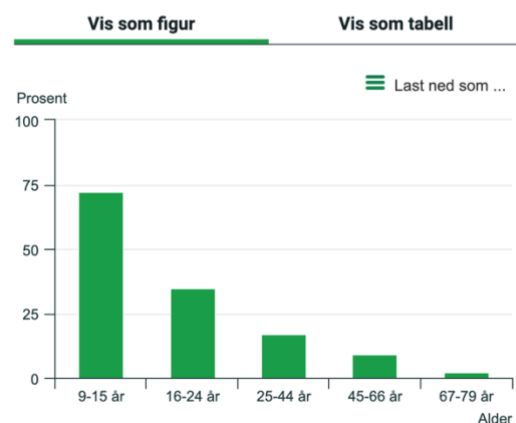
I denne delen av bacheloroppgaven skal jeg vise til statistikk, nyhetsartikler og tidligere forskning som er relevant bakgrunnsinformasjon i henhold til min problemstilling. Teorien vil igjen bli tatt opp når jeg skal diskutere funn senere i bacheloroppgaven. Det er en fastslått interesse for unges digitale mediebruk i mye av samfunnsforskningen som skjer i dag. En stor, og viktig del av denne digitale hverdagen er nyheter. Selv om nyheter har eksistert i noen hundre år, har digitaliseringen de siste 40 årene vært med på å totalt endre formatet vi ser nyheter på. I og med at denne bacheloren ser på unges minskende interesse for nyheter som et demokratisk problem, vil også teorien omhandle unges nyhetsinteresse i dag versus før, samt teori rundt unge og demokratiet.

2.1 Statistikk

Jeg ønsker først å se litt på hvor mye unge følger med på nyheter. Statistisk sentralbyrå (SSB) utarbeider, og gir ut, offisiell statistikk i Norge. De driver også med omfattende forskning på de fleste samfunnsområder. I 2021 kom det nye tall fra undersøkelsen Norsk mediebarometer (Statistisk sentralbyrå, 2022). Norsk mediebarometer viser andelen av befolkningen som har brukt ulike medier en gjennomsnittsdag – alderen varierer dog fra 9-79 år på totaloversikten som går helt tilbake til 1991. De nye tallene, fra 2021, har delt befolkningen inn i fem ulike grupper. Gruppen jeg skal se på, og som er mest relevant for min forskning, er de som er 16-24 år. Selv om alderen i min forskning er fokusert til 18-25, vil tallene som beskriver «bruken av tradisjonelle plattformer for nyheter en gjennomsnittsdag» i alderen 16-24 gi meg en best oversikt ut av de ulike kategoriene. 35% av unge mellom 16-24 år brukte ikke noen tradisjonelle plattformer for nyheter en gjennomsnittsdag i 2021.

«Tradisjonelle plattformer» inkluderer nyheter på TV, radio, papir- eller nettavis. 17% av de som er 16-24 får kun med seg nyheter på sosiale medier, samtidig som 60% får med seg nyheter

Figur 1. Andel av befolkningen som ikke brukte noen tradisjonelle plattformer for nyheter en gjennomsnittsdag. 2021

Figur 1 - hentet fra SSB

på sosiale medier i tillegg til andre medier. 18% er nyhetsunnavikere, som vil si at de unngår nyheter helt (Foss, 2022).

2.2 Nyhetsartikler

I en artikkel skrevet av NRK I 2022 skriver de om hvor unge får nyhetsinformasjon fra. De har tatt utgangspunkt i SSB sine tall om mediebruk fra 2021. NRK har her snakket med unge i forhold til nyheter, og de unge sier at det går litt for tregt i de tradisjonelle mediene.

Rapporten om unges medievaner fra 2021, viser at 93% av unge mellom 15-24 brukte sosiale medier daglig i 2021. Med en så aktiv bruk av sosiale medier, kan vi anta at de unge mest sannsynlig også får mesteparten av nyhetsoppdateringene sine gjennom sosiale medier.

Rundt halvparten (49%) bruker TikTok² hver dag. På TikTok dukker det opp tilfeldige videoer laget av andre brukere. Her kan holdninger flyte fritt. En av de som er intervjuet i artikkelen sier at han synes det er dumt at det ofte er sånn at de med de mest ekstreme holdningene skriker høyest, og gjerne når ut til flest.

(Kaupang & Tassamma, 2022)

På forskning.no skrev de i 2020 en artikkel om unges nyhetsbruk i forhold til koronapandemien. Overskriften leser «Unge bør få mer korona-informasjon på sosiale medier, mener forskere». Her konstaterer de at selv om unge leser mindre nyheter enn voksne, er de ofte godt oppdaterte på sosiale medier. TikTok blir nevnt som en app som har «ubrukt potensiale». Selv om denne bacheloroppgaven omhandler hvor oppdaterte og aktive unge voksne er på samfunnsdebatter og nyheter som omhandler demokratiet, kan en forskningsartikkel om nyheter rundt korona gi oss informasjon om hvor de unge får informasjonen sin fra, og hvor man kan nå ut til unge. Artikkelen viste også at på 117 ulike videoer med emneknaggen #Coronavirus hadde, de utvalgte videoene, over en milliard visninger. Disse tallene viser oss hvor mange man kan nå ut til med få videoer.

I artikkelen har de også sett på hvilken rolle sosiale medier har for nyhetskonsum – både for de som har sosiale medier som sin primærkilde til nyheter, og de som ikke har det. Det viser seg at de som *bare* bruker sosiale medier uten å egentlig være spesielt interessert i nyheter *også* blir eksponert for det. Kunnskap om viktige tema som foregår i samfunnet kan

² TikTok er en app hvor du kan dele videoer på alt fra noen sekunder til 3 minutter om de temaene du måtte ønske. Appen har flere hundre millioner brukere.

være viktig for å forstå hva som skjer rundt en. I artikkelen avslutter de med å si at TikTok er et relevant nyhetsmedia for norske helsemyndigheter for å få ut informasjon (i forbindelse med koronapandemien i 2020), og at det er en fordel med mange unge brukere, slik at man også når ut til unge (Katse, 2020).

2.3 Tidligere forskning

I 2016 kom Yascha Mounk og Roberto Foa ut med en studie som heter «The danger of Deconsolidation». Studien er publisert ved Harvard University, og fikk mye oppmerksomhet. Studien omhandler folk fra Amerika og Vest-Europeiske land. Jeg har fokus på tallene fra Vest-Europa. En av diskusjonene i avhandlingen omhandler det at Sovjetunionen ble sett på som et stabilt regime som kom til å være der for alltid. Det viste seg jo å ikke stemme, da Sovjetunionen ble oppløst. Foa og Mounk bruker dette argumentet til å stille spørsmål ved om vi er *for* sikre på vårt eget styringssystem, og om det at mange unge tar demokratiet for gitt vil føre til dets fall.

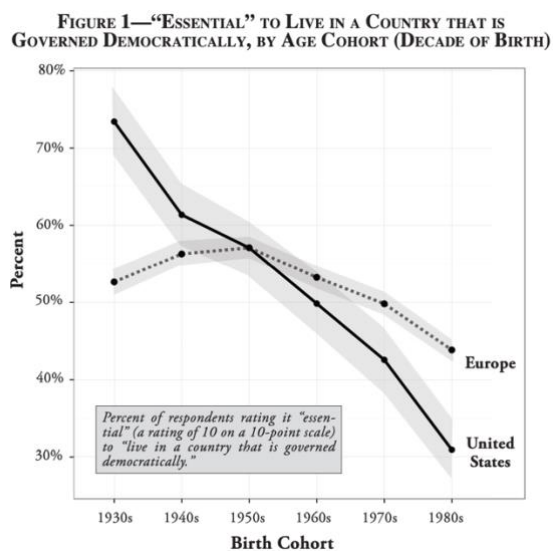
I studien gjorde de funn de selv beskriver som svært bekymringsfulle i forhold til holdninger rundt demokrati blant de yngre i studien. De fant ut at de som er født etter år 1980 er betydelig mer kritiske til det demokratiske systemet og lederne av det, enn de som er født i tiårene før. Ifølge dem kan man

ikke gå rundt med den optimistiske holdningen om at demokratiet er urokkelig stabilt, fordi unge velgere har et så vagt forhold til demokratisk deltakelse.

Forskningen viser også at eldre velgere har et mer dedikert forhold til, og brenner mer for demokratiet. Ifølge studien er det bare 1 av 3 millenials³ (i Europa) som ser det som høyst nødvendig å leve i et demokrati.

I 2011 syns 13% av unge mellom 16-24 at demokrati som styreform er dårlig / veldig dårlig

– en oppgang fra sist undersøkelse på midten av 1990-tallet, der 8% i samme aldersgruppe

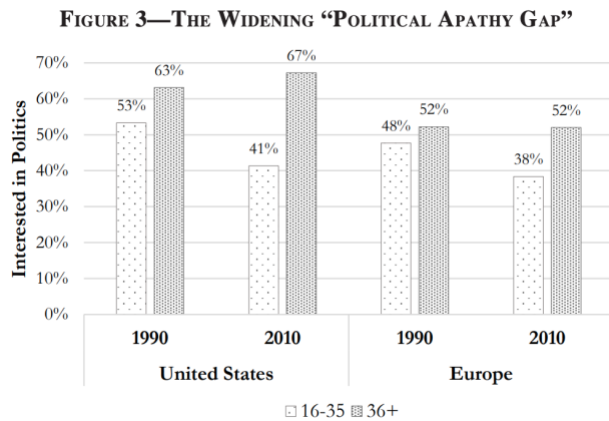

Figur 2 - Nedgang i troen på demokratiet

³ Mennesker som er født på starten av 1980-tallet til midten av 1990-tallet.

svarte at demokrati som styreform er dårlig / veldig dårlig. Foa og Munk skriver også at i første del av spørreundersøkelsene fra 1981-84 og 1990-93 viste det seg at unge var mye mer interesserte i å holde fast på ytringsfriheten, samt var det lav sannsynlighet for at de kom til å delta i politisk radikalisme. I helheten er støtten for radikalpolitikken høyere nå både blant unge i Nord-Amerika og Vest-Europa.

Mouk og Foa sin forskning viste også at unge ikke bare hadde mindre tro på demokratiet, som styreform, men også var mindre sannsynlig til å være politisk aktive. Europeere var også mindre aktive enn amerikanere. I «Figure 3» ser man at politisk engasjement har gått ned fra 48% til 38% fra 1990 til 2010, blant de mellom 16-35 år. Dette viser en synkende trend. Mounk og Foa har valgt å kalle grafen for «Political apathy gap», som vi kan oversette til «det politiske likegyldighets-gapet». Slik man ser grafen her er det en økende likegyldighet til demokratiet blant unge velgere. (Foa & Mounk, 2016)

Figur 3 - Likegyldighet til demokratisk deltakelse

I boka «Demokrati i trøbbel», diskuterer Bård Larsen denne studien til Mounk og Foa. Han har et eget underkapittel, som heter «til ungdommen», og det er her han diskuterer studien. Grunnen til at jeg inkluderer boken til Larsen som teori i tillegg til studien i seg selv, er at Larsen har noen gode innvendinger på denne studien, som kan være verdt å nevne. Han er kritisk til at de ikke har inkludert eller undersøkt årsakene til at unge voksne mister interessen for demokratisk deltakelse. Er det misnøye eller er det likegyldighet? I underkapittelet i boka diskuterer han også at de som er født i 1980-, og 1990-årene (og utover) er født inn i et samfunn, som preges av behagelighet og det å kunne tale fritt. De som er født i tiårene før, har mer måttet kjempe «med nebb og klør mot totalitære ideer og eksistensielle trusler» skriver Larsen (Larsen, 2018). Han er klar på at det er et tydelig problem for demokratiet at unge er mindre interessert i demokratiet enn det var før.

I dette underkapittelet «til ungdommen», skriver også Larsen at han synes det er feil å fremstille unge som tolerante, kule og fremoverlente, fordi det ofte også er tendenser på det

motsatte – nemlig at de er utålmodige, og derfor lettere benytter seg av og mottar mer demagogi. Demagogi fører til fakta feil, fordi det ofte innebærer å bruke heftig retorikk og overdrivelse i beskrivelsen av temaet, samt grove forenklinger. Larsen nevner så vidt at den økte digitaliseringen i samfunnet også kan ha vært med på å endre unges holdninger til hvordan de ser demokratiet. Sosiale medier har chatterom og ulike plattformer der mange kan ytre enigheter og uenigheter med den demokratiske styreformen (Larsen, 2018).

Kapittel 3. Metode

Dette er en empirisk bacheloroppgave, og i denne delen av bacheloroppgaven skal jeg gjøre rede for hvilken metode jeg har brukt på veien til å finne svarene på forskningsspørsmålet mitt. Forskningsspørsmålet mitt er: «*hva kan gjøres for å oppmuntre flere unge voksne til å delta i nyhetsrelaterte diskusjoner og dermed øke bevisstheten rundt samfunnsdebatter i demokratiet?*» Manglende engasjement for nyheter kan føre til at samfunnsdebatter blir oversett og ikke fremmet i media – og dermed begrenser folks forståelse av saker som påvirker samfunnet. Måten en går frem i en forskning er avgjørende for funnene. Det er derfor viktig å ha en tydelig plan for hvordan en ønsker å gå frem for å finne svaret på problemstillingen i sin forskning. I min forskning var jeg opptatt av å ha tydelige variabler jeg kunne drøfte ut ifra.

3.1 Metoderefleksjon

Dette en kvalitativ studie, som består av 4 intervjuer. Studien ble utført av meg i perioden mars 2023. Jeg valgte å bruke kvalitativ metode i studien fordi kvalitative studier gir dypere, og mer grundigere svar, på problemstillingen som blir stilt. Med kvalitativ metode som fremgangsmåte, har jeg også muligheten til å stille oppfølgingsspørsmål dersom svarene ikke er helt tydelige. Det gir meg også muligheten til å kontakte informantene på et senere tidspunkt dersom noen nye spørsmål skulle dukke opp i ettertid. Formålet med intervjuene er å få svar på forskningsspørsmålet mitt. Det som kan være utfordringen med kvalitative intervjuer er at man ofte ikke får en studie man kan generalisere til en større del av befolkningen. At man ikke kan generalisere til befolkningen betyr ikke at funnene er usanne. Å kunne generalisere funnene sine vil ofte være et mål for forskere, fordi det kan si noe mer om helheten i befolkningen. (Kvale, Forberedelse av en intervjuundersøkelse, 2009)

3.1.1 Etikk

Før jeg gikk i gang med bacheloroppgaven er det mye etikk det er viktig å tenke på rundt samfunnsforskning. Grunnen til at dette er en viktig faktor å tenke på er at forskningen involverer mennesker, som frivillig stiller opp for å bidra til å finne løsningen på denne problemstillingen. Å reflektere rundt moralske problemer er viktig i planleggingen av forskningsprosjektet, fordi jeg da vil ha dette i bakhodet når jeg innhenter og håndterer

empirien. I og med at dette ikke er en empirisk studie som håndterer sensitive persondata går den under «felles meldeskjema», som UIS har sendt inn på vegne av de som skriver bachelor i Sosiologi våren 2023. Når jeg innhenter intervjupersoner er det viktig å få et muntlig samtykke på at de ønsker å bli intervjuet, og at de ikke blir med fordi de føler seg presset til det. Når jeg starter intervjuet forklarer jeg forskningsspørsmålet mitt, slik at de vet hva de skal være med på. Jeg sier også muntlig at alle svarene vil være anonyme og blir slettet en måned etter levert bachelor. «Alle svar blir behandlet anonymt» er en setning jeg alltid sier i starten av intervjuene. Alle navn i denne studien er byttet ut med fiktive, tilfeldige navn for å bevare anonymiteten til intervjupersonene mine (Kvale, Etikk og intervjuundersøkelser, 2009).

3.2 Innsamling av empiri

Det første jeg gjorde i forberedelsene til intervjuene var å fastsette formålet med hele forskningsprosjektet. Hva skulle undersøkes, og hva skulle jeg få ut av intervjuene. Formålet med forskningsprosjektet er å finne ut hvor stor deltakelse unge voksne har i demokratiet. Hypotesen min er at unge voksne deltar lite i demokratiet, jeg vil derfor se på hvordan vi som samfunn kan øke deltakelsen til unge voksne i demokratiet. Da jeg hadde fastslått hva formålet med forskningsprosjektet var, lette jeg etter tidligere teori og forskning på område. Dette ga meg en relativt god oversikt over forskningsområdet. Jeg konstaterte også formålet med intervjuet. Fordelen med å gjøre dette er at jeg får reflektert rundt hva jeg ønsker å få ut av intervjuene. Etter dette kunne jeg skrive en intervjuguide. Hovedformålet med intervjuene er å hente ut empirisk informasjon fra intervjupersonene, til å bruke i forskningen min. For at dette skal skje er det viktig at jeg tenker nøye gjennom spørsmålene jeg velger å bruke, og hvem jeg velger å intervju.

For å finne intervjupersonene brukte jeg metoden hensiktsmessig prøvetaking (purposive sampling på engelsk). Hensiktsmessig prøvetaking er at jeg selv velger hvem som skal være med i studien. Grunnen til at jeg velger å bruke hensiktsmessig prøvetaking er at jeg da selv kan vurdere hvem som har kvalifikasjonene som trengs for å delta i studien. En fordel med hensiktsmessig prøvetaking er at det gir meg en større sikkerhet i at de variablene jeg trenger for å utføre min forskning, blir oppfylt. Det tar meg også mindre tid å finne intervjupersonene når jeg bruker hensiktsmessig prøvetaking – altså reduserer det

tidssvinnet. Hensiktsmessig prøvetaking har en noe høyere risiko for partiskhet. Allerede da jeg bestemte meg for hvilke kvalifikasjoner intervjupersonene skulle ha, hadde jeg en tanke om hvem jeg ville intervju.

3.2.1 Variabler

Jeg har utført fire individuelle intervjuer, med fire personer mellom 18-25 år. To av disse er gutter, og to er jenter. Grunnen til at jeg velger å dele studien i 50% gutter og 50% jenter er for å diskutere om kjønn er en variabel, som utmerker seg i analysen av empirien. I studien er det også et poeng å se forskjellene mellom deltakerne som studerer ved et universitet, og deltakerne som ikke gjør det. Jeg har derfor valgt å ha 1 gutt og 1 jente som studerer ved et universitet, og 1 gutt og 1 jente som ikke studerer – og heller ikke har studert tidligere. Grunnen til at jeg velger disse variablene, er at jeg da kan se om svarene er mest like i forhold til om de har akademisk bakgrunn, eller om det mer er kjønn som er en avgjørende faktor i funnene mine. Jeg vil også tro at det faktisk at alle jeg intervjuer er unge voksne mellom 18-25 vil vise seg i svarene deres. Man kan jo tenke seg at de, som unge voksne, har ganske lik erfaring fra deltakelse og engasjement for nyheter og samfunnsdebatter.

3.2.2 Intervjuene

I forkant av intervjuene bestemte jeg meg for å gjennomføre intervjuene på grunnlag av en semistrukturert intervjuguide. En semistrukturert intervjuguide er en oversikt over spørsmål jeg ønsket å stille. Jeg stilte åpne spørsmål, som ga rom for ulike svar fra de ulike deltakerne. Åpne spørsmål, kan også gi åpne svar, som igjen gir meg mulighet til å stille oppfølgingsspørsmål der jeg ser behov for det.

Jeg valgte å ha utforskende intervju, som ramme for intervjuene. Dette inkluderer relativt få rammer rundt selve intervjuet, og gir både meg og den som blir intervjuet muligheten til å reflektere mer rundt spørsmålene. Grunnen til dette er at det er en problemstilling som skal undersøkes, og da er det nødvendig med mindre struktur og mer fleksibilitet rundt samtalen. Det at jeg hadde forberedt en semistrukturert intervjuguide var med på å gjøre det til et mer åpent intervju, der den som ble intervjuet var med på å bestemme retningen intervjuet tok. Jeg brukte taleopptak for å ta opp intervjuene, og transkriberte deretter intervjuene om til tekstformat. Dette gjør det lettere å analysere og sammenligne de ulike svarene.

Transkriberingen og taleopptakene blir slettet en måned etter levert bachelor. Intervjuene varte fra 20-30 minutter. (Kvale, Forberedelse av en intervjuundersøkelse, 2009)

Kapittel 4. Empiri

Som nevnt, har jeg hentet ut empiri gjennom individuelle dybdeintervju med fire intervjupersoner. To kvinner, og to menn. Jeg var bevisst på hvem jeg valgte, fordi jeg ønsket å sammenligne svarene jeg fikk ut ifra kjønn, og i forhold til om personen studerer eller ikke. Samtidig er alle intervjupersonene unge voksne mellom 18-25 år. I denne delen av bacheloroppgaven skal jeg presentere empirien jeg hentet ut fra intervjuene. Jeg skal først presentere hvert intervju, etterfulgt av en sammenligning av funnene. Har de noenlunde like svar på grunnlag av alderen sin, eller er det forskjeller med grunnlag i kjønn og/eller akademisk kapital?

For ordens skyld skriver jeg problemstillingen en gang til. Problemstillingen min er: *hva kan gjøres for å oppmuntre flere unge voksne til å delta i nyhetsrelaterte diskusjoner og dermed øke bevisstheten rundt samfunnsdebatter?* En påstand man ofte hører blir slengt ut er at unge ikke bryr seg om samfunnsdebatter og demokratiske spørsmål på samme måte som før. Hypotesen min var derfor at unge deltar for lite. Jeg skal nå presentere funnene jeg gjorde da jeg intervjuet de fire personene. Merk at alle intervjuene er gjort individuelt, og ikke som gruppeintervju. I og med at dette er en anonym undersøkelse, er alle navn byttet ut med fiktive navn, for å skjule deres identitet.

4.1 Eiendomsstudenten «Janne»

Det første intervjuet mitt var med «Janne» 22 år, som studerer til å bli eiendomsmegler på BI. Hun er ferdig på studiet sommeren 2023. Janne bor med samboeren sin i en leilighet de har sammen, og jobber i et eiendomsmeglerfirma ved siden av studiene. Hun sier at hun selv føler hun får med seg de viktigste nyhetene, men at hun ikke er den som aktivt går inn og sjekker nyheter hver dag. Janne er en del på sosiale medier og forteller at majoriteten av nyhetsinformasjonen hun får er gjennom apper som TikTok, Instagram og Facebook. Hun sier selv at hun føler hun får med seg mye gjennom sosiale medier. Janne er noe opptatt av å få med seg nyheter som omhandler krisene som skjer i verden, som også påvirker henne. Hun nevner koronakrisen, og Ukrainakrigen, som to eksempler på ganger hun har fulgt ekstra med på nyhetene. Samtidig sier hun at det ofte starter med at hun ser nyhetsoppslag på sosiale medier, og spesielt på appen TikTok. Da kan hun gå inn på VG for å lese mer.

Janne bryr seg ikke om samfunnsdebatter, og velger heller ikke å delta i disse. Hun begrunner dette med at hun ikke har tilegnet seg nok kunnskap rundt politikk, og hvordan samfunnet fungerer. Noen av de få nyhetene og debattene hun interesserer seg for er finansnyheter og kjendisnytt. Hun husker at hun så på Debatten en gang når det handlet om kroppspress, og Sophie Elise Isachsen og Kristin Gjelsvik var i sentrum av debatten. Det at det er kjente ansikt med i debatten, gjør at Janne synes det både er lettere, og mer interessant å se på. Kjendiser for ungdomskulturen skrives det mye om, og man blir jevnlig eksponert for kjendisnytt. Dette fører til at hun får mer «kunnskap» på området, og ifølge Janne er det derfor hun heller følger med på kjendisnytt – eller Debatten når det er kjendiser og andre kjente fjes (for henne) med. I og med at hun ikke har særlig mye kunnskap om politikk og samfunnsdebatter som foregår, går også interessen ned. Det blir for mye å sette seg inn i. Hun sier selv at dersom det var lettere å forstå, og kanskje hadde blitt gjort om til å ikke være så komplisert, så hadde hun sett mer. Janne sitt intervju vitner dog om at hun ikke plent ser nødvendigheten i å tilegne seg denne nye kunnskapen, og at hun lever godt med å bare få med seg «de viktigste» nyhetene – f.eks. koronanyheter og Ukrainanyheter, som mer direkte påvirker henne.

4.2 Lærerstudenten «Lukas»

Det andre intervjuet jeg hadde var med «Lukas», som er 25 år og bor hjemme hos foreldrene sine. Han er under utdanning, og går 3. året på lærerutdanningen 5-10 ved universitetet i Stavanger. Lukas er en som aktivt følger med på nyheter. Han har daglige rutiner hvor han går inn og leser nyheter på NRK og Jærbladet⁴. Han ser også på Dagsrevyen rundt to ganger i uken. Han er opptatt av å få med seg nyheter. Spesielt nyheter som påvirker hans hverdag. Lukas liker best å få med seg de lokale nyhetene og de nyhetene han «bryr» seg om. Når det kommer til internasjonale nyheter, liker han også å få med seg de som påvirker han. Ukrainakrigen og koronakrisen, er eksempler på internasjonale nyheter han følger med/har fulgt med på. Begge disse er nyhetsoverskrifter, som har hatt ganske direkte påvirkning på hans hverdag. Samtidig sier han at han fort kan bli metta på slike nyheter fordi det skrives om hele tiden. Nyheter er over alt hele tiden. Lukas synes det kan bli litt mye.

⁴ Jærbladet er lokalavisen til de som bor på Jæren i Rogaland fylke.

Til tross for at Lukas er så opptatt av å få med seg nyheter er han totalt uinteressert i samfunnsdebatter, og politiske dilemmaer. Et sitat fra intervjuet hans er «jeg ser ikke behovet for å høre andre sine meninger, eller dele mine egne meninger». Han nevner janteloven⁵ som en mulig grunn til at han tenker som han gjør om samfunnsdebatter. Han opplever at andre også tenker slik om han. Lukas forteller at når andre deler meningene sine i en debatt f.eks. fremstår det ekstremt bastant, og som om at de tenker at dette er 100% fakta. Da han ble bedt om å reflektere rundt hvorfor han er så lite interessert i samfunnsdebatter, svarer han at det blir alt for mange meninger, og at han ikke vet hvilke meninger han skal bry seg om – spesielt på digitale medier. Selv om debattene ofte har faktuelle grunnlag, syns Lukas det blir *for* mange meninger. Til spørsmålet om hva han tenker dersom noen rundt han (venner, kollegaer etc.) diskuterer og engasjerer seg i samfunnsaktuelle temaer, svarer han «*jeg hadde nok latet som at jeg ikke brydde meg, selv om jeg hadde blitt litt irritert inni meg ...*». Selv om Lukas selv ikke har en stor interesse for andre sine politiske meninger, har han venner han beskriver som nyhetsoppdaterte. De kan finne på å sende han nyhetsoppdateringer de selv syns er spennende. Dette syns Lukas er helt greit. Han kan godt finne på å klikke seg inn på nyhetsbildene, for å sette seg dypere inn i sakene. De sender han bare nyhetene, ikke sine meninger om dem. Lukas er selv bevisst rundt hvem han snakker om nyheter med. Han *selv* ikke vil være irriterende for andre, slik andre er for han. Lukas føler at andre også ikke egentlig bryr seg, og at folk interesserer seg for andre ting enn politikk.

4.3 Bilselgeren Brage

«Brage» var den tredje informanten jeg intervjuet. Han er 24 år, og bor sammen med samboeren sin i et rekkehus de har sammen. Brage var ferdig med fagbrevet sitt i salg i februar 2023, og jobber nå som selger ved en bilbutikk. Svarene hans tilsier at han er noe opptatt av å få med seg nyhetene som dukker opp. Samtidig er han også ikke er den beste til å følge med på nyheter. Han har diverse nyhetsapper med varslinger på, slik at han får med seg de viktigste nyhetene hver morgen. Brage forteller at han får det meste av nyheter digitalt gjennom sosiale medier og annonser, som han da videre klikker seg inn på originalkilden til nyheten via dette. Nyhetene han interesserer seg for er sportsnyheter og

⁵ Janteloven er en uskreven regel i Norge, som lyder «du skal ikke tro at du er noe».

bilnyheter. Dette ser jeg igjen når han snakker om hvilke samfunnsdebatter han bryr seg om, og han svarer «elbil-debatter». Brage forteller at debatter rundt lover og regler, «ikke er relevant ...» for han. På spørsmål om hvorfor, svarer han at ting som blir debattert ikke er så «konkret». Dette vitner om at han ikke har så mye innsikt og kunnskap rundt de politiske nyhetene i samfunnet.

Brage synes det kan bli for mye når noen engasjerer seg i politikk, og mener at det kan ha en tilbakevirkende effekt på budskapet personen ønsker å få frem. Som et eksempel trekker han frem Greta Tunberg. «Hun har et veldig bra budskap i at vi må forurense mindre, og tenke på miljøet – samtidig», sier Brage, «at det ble så i overkant mye at hun ble gjort narr av og gjort om til en meme⁶». Brage sier at når slikt skjer, gjør det at han selv ikke helt klarer å ta politikken hun fremmer, som noe mer enn noe useriøst. Samtidig ser han viktigheten av å engasjere seg, og at han merker at jo mer han følger med på nyheter selv – jo mer engasjert blir han i samfunnsdebatter. Brage sier at når han følger mer med på nyheter, har han mer innsikt, som igjen fører til at han engasjerer seg mer. «Jeg vet hvor kunnskapene mine stopper» sier Brage, som da antyder at han ikke selv diskuterer samfunnstema uten å ha nok kunnskap. Brage sier også at han føler at stemmen hans ikke har så mye å si, og ser ikke helt viktigheten av å delta i diskusjonen rundt demokratiske problemer.

4.4 Skoleassistenten Sofie

Den fjerde, og siste, informanten er «Sofie». Hun er 21 år, og bor hjemme hos foreldrene på gården deres. Sofie studerer ikke, men jobber på en barneskole som assistent for elever som trenger ekstra støtte i skolehverdagen. Hun holder på å ta fagbrev i barn og ungdom. Sofie forteller at hun føler hun får med seg det hun trenger å få med seg av nyheter, samtidig som hun ikke er svært opptatt av å få med seg alt heller. Hun får det meste av nyheter gjennom sosiale medier. Hvis hun går inn på VG eller andre nettsider er det mer for å dobbeltsjekke fakta. Jærbladet er også en nettside Sofie besøker en del, fordi det er gøy å se om det er noen hun kjenner der. Sofie nevner at dersom det er noen store hendelser, som det snakkes mye om, er hun ofte inne og leser på VG spesielt. På spørsmålet om hun interesserer seg for politiske nyheter svarer Sofie «det kommer an på om det er innenfor mitt interessefelt».

⁶ Meme er, ifølge Store Norske Leksikon, et kulturelt uttrykk som sprer seg ved etterligning eller kopiering. Konseptet har ofte en humoristisk undertone, og brukes til å gjøre narr av personer og fenomen.

Sofie interesserer seg ikke nødvendigvis veldig mye for samfunnsdebatter, men *kan* se på Debatten på NRK. Hun sier at hun ofte har sett på debatter der det er kjendiser, hun kjenner til, som er i sentrum. Da Debatten hadde tema kroppspress, der Sophie Elise og Kristin Gjelsvik var hovedgjestene, så hun på. «Hvorfor?», spør jeg. Hun svarer at det kommer nok mye av at når det er kjendiser som f.eks. er med på Debatten på NRK, blir det flere omtaler om det i avisene, og flere får det med seg. Samtidig er de rundt henne opptatt av å diskutere samfunnsaktuelle tema, og dette gjør at hun også blir mer engasjert. Det handler ikke nødvendigvis om kjendisene i seg selv, men mer at det er interessante tema og at det blir veldig pushet på alle nyhetskanalene på sosiale medier. Sofie syns også at det er gøy å se på når meninger blir satt på spissen, og to ytterpunkter diskuterer med hverandre.

Sofie er ikke typen til å diskutere politikk med sine nærmeste venninner, men har *en* gjeng der de kan diskutere nyheter og politiske vedtak. Disse kan hun diskutere all slags politikk med, og ingen i gjengen reagerer på det. Sofie syns selv det er viktig å diskutere samfunnsaktuelle temaer fordi dersom vi lærer oss til å ikke bry oss vil dette resultere i et demokrati som ikke viser mangfoldet i samfunnet.

4.5 Sammenligning

Det empirien viser er at samtlige av de unge voksne jeg har intervjuet mer eller mindre ikke følger med på de aktuelle samfunnsdebattene – unntakene er koronadebatter i 2020-2022, og litt om Ukrainakrigen. Brage og Janne sier at dette er på grunn av at de ikke har nok informasjon og kunnskap om politiske debattspørsmål og samfunnsaktuelle tema. Lukas på sin side følger *mest* med på nyhetene, men er samtidig *minst* interessert i samfunnsdebatter. Han begrunner dette med at han ikke bryr seg om andre sine meninger. Det blir masete for han, så han holder seg vekk fra debatter. Brage er *noe* enig med Lukas. Han ga selv eksempelet med Greta Thunberg, for å vise at dersom det blir for mye, forsvinner budskapet til den enkelte, og gode budskap kan gjøres om til tull. Man kan jo argumentere for at budskapet til Thunberg ikke har forsvunnet helt, samtidig blir det nok ikke tatt like seriøst som før. For mange unge er hun blitt en meme. For Brage gjør dette at han selv kan kjenne på at han holdes tilbake i de samfunnsdebatter fordi han ikke ønsker å være for mye på. Klart hadde han ikke blitt en meme i like stor skala som Thunberg. Hadde han derimot blitt en slags meme i vennegjengen om han alltid skulle debattere politikk? Brage vil ikke være 'den som alltid må ha noe å si om alt', slik Lukas irriterte seg over.

Verken Janne eller Sofie uttrykte at de var redde for å bli sett ned på eller fremstå som irriterende ovenfor andre. De syns heller ikke det er irriterende om andre snakker om politiske tema. Den som viser mest iver for samfunnsdebatter er Sofie, som med utvalgte mennesker gledelig kan sitte og prate om samfunnsaktuelle tema. Hun er samtidig ikke den som er mest på ballen, men hun bidrar der hun kan. Både Janne og Sofie sier at de har fulgt med på Debatten når Sophie Elise og Kristin Gjelsvik hadde en uenighet om kroppspress. Janne hadde slått på akkurat dette programmet fordi det var kjente fjes for henne, mens Sofie hadde slått på fordi hun ble eksponert gjentatte ganger gjennom media. Selv om de gjengir ulike grunner for at de slo på akkurat dette programmet, er det tydelig at de gjorde det fordi det var noe de kjente igjen. Dette er ikke nødvendigvis en debatt som er så mye med å påvirke demokratiet vårt, men samtidig er den viktig for samfunnet fordi kroppspress er et viktig tema å belyse i samfunnssammenheng. Janne og Sofie oppleves som mer opptatte av sosiale debatter fremfor politiske.

Det er ikke alle som blir engasjerte av samfunnsdebatter. Lukas er en av dem. Selv om han er en av intervjupersonene som følger mest med på nyheter, ser han på samfunnsdebatter som noe unødvendig og masete. Lukas sin oppfatning er at de som uttaler seg politisk, selv mener at de har hele svaret – noe som provoserer han. Lukas mener at svar på politiske spørsmål er mer enn enten det ene eller andre. Hva ville skjedd dersom alle holdt meningene sine for seg selv, slik Lukas mener? En del av demokratiet er jo nettopp det at folk er med på å bestemme. Kan man egentlig gjøre seg opp en mening rundt noe, uten å debattere? I intervjuet til Janne, kommer det frem at også hun mener at samfunnsdebatter ofte fremstår litt «tullete» – for å bruke hennes ord. Hun drar frem kommentarfelt på Facebook som en av grunnene til at hun ser på det å debattere, som noe tull. Det blir så ekstremt den ene eller andre siden, sier hun. Sofie på sin side syns ekstreme utsagn er litt gøy. Brage drar frem Greta Thunberg, som et eksempel på hvorfor han mener det ikke alltid er lurt å delta i samfunnsdebatter. Han sier at Thunberg for all del har et bra budskap, som han selv til dels er enig i, men når det blir promotert i ekstrem skala, blir budskapet overskygget av negativitet. Både Janne, Lukas og Brage mener altså at samfunnsdebatter ikke har så mye for seg. Forskjellen er at Janne er ganske likegyldige til nyheter, mens Lukas og Brage er mer opptatt av å få med seg nyheter. Lukas mer enn Brage.

I innledningen sa jeg at jeg ønsker å se om det er noe forskjell på de som studerer kontra de som ikke gjør det. Vi kan lese i empirien at det ikke er noen bemerkningsverdig forskjell på variablene. Janne og Lukas, som studerer, er forskjellige i det at Janne kanskje er den som ser minst på nyheter, samtidig som Lukas er den som ser mest på nyheter – av de jeg intervjuet. De går også veldig forskjellige studier da Janne studerer «eiendomsmegling, juss og økonomi», mens Lukas studerer til å bli lærer. Ofte er man mer lik de på sitt eget studie fordi man har samme interesser og kunnskaper. Sofie og Brage, som har til felles at de aldri har studert, har heller ingen slående likheter å bemerke seg. Brage har, og Sofie holder på å ta, fagbrev. Her er det også en variabel at de tar fagbrev i ulike ting. Brage har fagbrev i salg og service, mens Sofie holder på å ta fagbrev i barn og ungdom. Noe som begge beskriver, er at de har forskjellige gjenger til forskjellige ting. En gjeng diskuterer du samfunnsdebatter med, andre snakker du mer overfladisk og useriøst med.

Felles for alle er at de ikke er spesielt opptatt av å delta i diskusjoner rundt demokratiske problemstillinger og debatter. Slik jeg opplever de fire intervjupersonene er samtlige ganske likegyldige til politikken i samfunnet og samfunnsdebattene. Jeg opplever at det går på kunnskap hos den enkelte. Brage sier det ikke er relevant for han. Janne sier rett ut at hun ikke har nok kunnskap, men at hun kanskje hadde deltatt mer om hun hadde det. Sofie sier at hun kan ha noe interesse, men egentlig ikke – om så, er det ikke hun som drar debatten i gang. Til slutt har vi Lukas, som har mest kunnskap til å kunne engasjere seg politisk. Han synes det blir for mye mas, og vil ikke høre andres mening. Han vil heller ikke dele sin egen.

Kapittel 5. Analyse/diskusjon

Jeg har nå presentert tidligere teori på område, metode for hvordan jeg gikk fram i forskningen, og empirien jeg hentet ut av intervjuene mine – samt en analyse av dataen jeg hentet ut. I denne delen av bacheloroppgaven skal jeg bruke den tidligere teorien og empirien min til å diskutere funnene og hva de betyr. Jeg vil forsøke å få frem flere ulike synspunkter og vinklinger. I kapittel 1 skrev jeg at hypotesen min omhandler at unge i dag er lite delaktige i, og har lite interesse for samfunnsdebatter og demokratiske deltakelse. Dette ser jeg på som et demokratisk problem.

Først ønsker jeg å adressere hvor mye unge følger med på nyheter. En kan lese om hvor unge leser nyheter i *kapittel 2.1* ved å se på SSB sin statistikk. Det denne statistikken viser er at 35% av unge mellom 16-24 år ikke brukte *noen* tradisjonelle plattformer for nyheter en gjennomsnittsdag i 2021. Empirien jeg har hentet ut fra de kvalitative intervjuene viser også her at det er lav interesse for å følge med på nyheter på tradisjonelle plattformer. Tre av de fire jeg intervjuet fulgte ikke aktivt med på nyheter. Lukas var den eneste som var inne og sjekket jevnlig, og så på dagsrevyen et par ganger i uken. 100% av informantene har dog sosiale medier som sin primærkilde til nyheter. SSB sine tall støtter også opp funnene knyttet til sosiale media som en viktig del av nyhetsbildet til unge voksne. SSB sin statistikk viser at litt mindre enn 1 av 5 mellom 16-24 kun får med seg nyheter på sosiale medier. Samtidig får 60% med seg nyheter på sosiale medier i tillegg til andre medier. Med andre ord er sosiale medier, ifølge tall fra SSB, en veldig viktig kilde til nyheter blant unge. Dette ser man også på empirien jeg har hentet ut. (Foss, 2022)

Digitaliseringen av samfunnet har endret en del aspekter ved samfunnet vårt. Formatet vi får nyheter i er ett av dem. Før var nyhetsbildet preget av at fagfolk, som journalister og skribenter, valgte ut hvilke saker som skulle ut. Det var de som hadde ansvar for å skrive sakene, og de som hadde ansvar for at faktaene og formidlingen var korrekt. I den digitale samtiden vi lever i, kan alle «leke» journalist – om de ønsker. En har apper, som TikTok, Instagram og Facebook, hvor meninger og holdninger kan florere fritt. I nyhetsartikkelen fra NRK, skrevet av Kaupang og Tassamma i 2022, så man et eksempel på hva unge tenker om at holdninger florerer fritt. Nyhetsartikkelen baserer seg på tallene SSB har utarbeidet. NRK

intervjuer en ungdom, som sier at han synes det er dumt at det ofte er de med de mest ekstreme holdningene som skriker høyest, og ofte da når ut til flest. Sofie var en av dem som synes at ekstreme holdninger kan være underholdende, samtidig som hun ikke brydde seg så mye om andre sine meninger og standpunkter. Hvis farlige meninger deles på sosiale medier, kan dette føre til økt radikaliserings. Økt radikaliserings kan gjøre det vanskeligere å føre reflekterte samfunnsdebatter, samt føre til lavere tillit og tro til demokratiet.

(Kaupang & Tassamma, 2022) (Foss, 2022)

Følger egentlig unge nok med på nyhetene? En ting er at sosiale medier er deres primærkilde til nyheter, men får de med seg det politiske i samfunnet vårt? Ifølge artikkelen fra forskning.no under *kapittel 2.2*, blir også de som *bare* får nyheter gjennom sosiale medier eksponert for nyheter. Nyheter er den viktigste kilden til det som skjer rundt oss – både lokalt og på verdensbasis. Ifølge mine intervjupersoner er de godt oppdaterte på de største sakene, som koronakrisen og Ukrainakrigen gjennom sosiale medier. Samtlige av dem drar opp akkurat disse to, som eksempler på at de «*får med seg det viktigste*». I artikkelen fra forskning.no skriver Katse at unge bør få mer korona-informasjon på sosiale medier. Selv om intervjupersonene i denne studien mener at de får med seg de viktigste nyhetene, fremstår det som at samtlige har lav kunnskap rundt politiske nyheter. Det politiske er en av de mest sentrale konseptene i samfunnet vårt. Man kan påstå at demokratiet og politikken er selve limet til at vi har det så godt som vi har det i Norge. Mennesker som bor i et demokrati, kan opprettholde det ved å engasjere seg i politiske prosesser, som valg og samfunnsdebatter. Samtidig er det også viktig at man tørr å stille kritiske spørsmål hvis man mener at noe er feil eller urettferdig. På denne måten går demokratiet fremover på lik linje med at holdninger og andre meninger går fremover og endrer seg. At samtlige av deltakerne i denne forskningen uttrykker en likegyldighet til å delta i demokratiet kan være et farevarsel. I og med at denne studien ikke kan generaliseres, kan man ikke trekke endelige konklusjoner fra denne studien og ut til samfunnet. Samtidig kan det gi oss en pekepinn på hvor unge mellom 18-25 år står i politikken. Dersom majoriteten av unge har likegyldige holdninger til samfunnsdebatter og politikk, vil man mulig kunne miste mangfoldet i demokratiet.

(Katse, 2020).

Andre funn viser at tre av fire som er med i denne studien synes det kan bli for mange individuelle meninger. Janne, Lukas og Brage synes det kan være vanskelig å forholde seg til alle meningene som blir kastet rundt dem. Lukas velger å distansere seg helt fra samfunnsdebatter, fordi han synes debatter og meninger ofte er for lite nyanserte og fremstår som ekstreme. Selv om han virker å være den som er mest oppdatert på nyheter er han også minst interessert i politikken. Kan man påstå at det er digitaliseringen som er årsaken til at unges demokratiske interesse drastisk synker? Når Lukas snakker om at han irriterer seg over at alle alltid skal mene noe, referer han til kommentarfelt på Facebook, og programmet Debatten. I studien til Mounk og Foa så vi statistikk i «Figur2» på at de født etter år 1980 synes demokratiet var mindre viktig enn de som er født før dem. Det var også på 1980-tallet at informasjons- og medieteknologien begynte å utvikle seg mer. Om det er en korrelasjon mellom at digitaliseringen startet å utvikle seg mer, og at troen på demokratiet sank mer, er noe jeg eventuelt måtte ha forsket videre på.

(Foa & Mounk, 2016)

Noe av kritikken Bård Larsen rettet mot Mounk og Foa er at de ikke så på hva som var årsaken til at troen på demokratiet synker så drastisk. Funnene i min studie viser at årsaken til at unge voksne ikke deltar demokratisk kan være på grunn av manglende kunnskaper og likegyldighet. Selv om intervjupersonene selv anerkjenner kunnskapsmangelen, gjør de ikke en innsats for å bedre den. Dette kommer nok av den likegyldige holdningen til demokratisk deltakelse blant de som ble intervjuet. Men hva kommer likegyldigheten av? Larsen drøfter i sin bok om en årsak kan være at de som vokser opp i dagens samfunn ikke kjenner til en tid i økonomisk krise, og politisk urettferdighet. Man har ikke noe å kjempe for. Empirien min tillater meg ikke å diskutere dette videre fordi det ikke er dette jeg har fokusert på i studien min. Studien min støtter opp funnene til Mounk og Foa. Empirien i studien min viser en likegyldig holdning til deltakelse i demokratiet, slik man også ser i Mounk og Foa's «Figur3» i *kapittel 2.3*. Denne tabellen viser en nedgang i interesse for politikk blant mennesker mellom 16-35 år på 10 prosentpoeng over 20 år. Hvis denne trenden er stabil, kan vi anta at den samme aldersgruppen engasjerer seg *over* 5 prosentpoeng mindre i 2023 enn de gjorde i 2010. (Foa & Mounk, 2016) (Larsen, 2018)

Kapittel 6: Konklusjon

I denne studien har jeg forsket på unge voksne (18-25 år) sin deltakelse i demokratiet, og drøftet om dette har sammenheng med nyhetskonsum. Funnene mine viser at det ikke er en tydelig korrelasjon mellom nyhetskonsum og deltakelse i demokratiet. Lukas så mest på nyheter, men var sterkt imot samfunnsdebatter og likte ikke å dele/høre meninger. De andre tre jeg intervjuet så lite på nyheter og engasjerte seg lite for demokratiet og samfunnsdebatter. I søket etter svar på problemstillingen min, fant jeg ut at det kan være en annen årsak til lavt engasjement rundt samfunnsdebatter, og deltakelse i demokratiet. Mangel på kunnskap kan gjøre det vanskelig å engasjere seg – man vet jo ikke hva det dreier seg om. I analysen av empirien min oppdaget jeg at samtlige av de jeg har intervjuet har ganske manglende kunnskap rundt demokratiet og samfunnsdebatter. Både hvorfor det er viktig, men også bare generell kunnskap om debatter. Sofie var den eneste som deltok i samfunnsdebatter mer eller mindre noen ganger – men på andres initiativ. Blant de jeg intervjuet var det også en gjennomgående likegyldighet til demokratisk deltakelse, til f.eks. samfunnsdebatter. Denne likegyldigheten kan være vanskelig å snu. I neste avsnitt vil jeg forsøke å komme med forslag til løsning på problemstillingen:

«Hva kan gjøres for å oppmuntre flere unge voksne til å delta i nyhetsrelaterte diskusjoner og dermed øke bevisstheten rundt samfunnsdebatter i demokratiet?»

En løsning på problemstillingen bør involvere og gå inn for å øke kunnskapen rundt demokrati og samfunnsdebatt hos de unge voksne. Man kan, som artikkelen fra forskning.no argumenterte for, bruke sosiale medier for det det er verdt. SSB viste at 60% av de mellom 16-24 år får nyheter gjennom blant annet sosiale medium. Samtlige av mine intervjupersoner hadde sosiale medier som sin primærkilde til nyheter. Da fikk de nyheter gjennom Instagram, TikTok og Facebook. TikTok er en av appene som er blitt nevnt flest ganger i løpet av denne studien. Å bruke TikTok kan være en god ide for å nå ut med informasjon til de unge. Nå når det skal være kommunevalg er det viktig at de unge velgerne har god oversikt over de ulike partiene, slik at de stemmer det som er mest rett for dem. Valg er en viktig politisk prosess i samfunnet. Å bruke TikTok som en plattform for læring, kan ha både positive og negative sider. Et negativt aspekt er at TikTok styres av algoritmer,

og man vet ikke om videoen når riktig målgruppe. Positive sider er at man møter unge voksne der de er. Både Janne og Sofie sa at de lettere følger med når det er kjendiser de kjenner til, eller en sak som blir veldig eksponert på sosiale medier. Dersom det er viktige politiske samfunnsdebatter, som man ønsker at unge voksne skal få med seg, kan man nå ut til de unge via sosiale medier. Med høy eksponering av viktige saker, vil det nå flere. Man kan bruke ungdomskulturelle kjendiser for å spre viktige samfunnsdebatter.

Denne studien kan ikke generaliseres, men kan gi oss en pekepinn på hvor unge stiller seg demokratisk i samfunnet. Denne studien viste at unge har likegyldige holdninger. Dersom jeg skulle ha forsket videre på unges deltakelse i demokratiet ville jeg ha forsket mer på hvor opptatt av demokrati og politikk foreldrene er, og se på hvordan dette har en påvirkning på ungene også. Andre forslag til videre forskning kan være å se på demokratiundervisning i skolen, og sett på hvordan unge lærer og forstår demokratiet – på denne måten kan man optimalisere skolens rolle i å spre kunnskap om hvorfor det er viktig å delta i demokratiet og i samfunnsdebattene.

Bibliografi

- FN. (2022). *FN-sambandet*. Hentet fra Statistikk: <https://www.fn.no/Statistikk/lykkeindeks>
- FN. (2022). *FN-Sambandet*. Hentet fra statistikk: <https://www.fn.no/Statistikk/demokratiindeksen>
- Foa, R. S., & Mounk, Y. (2016, juli). *The Danger of Deconsolidation*. Hentet fra Democracy : <https://www.journalofdemocracy.org/wp-content/uploads/2016/07/FoaMounk-27-3.pdf>
- Foss, E. (2022, april 26). *SSB*. Hentet fra Tids- og mediebruk: <https://www.ssb.no/kultur-og-fritid/tids-og-mediebruk/statistikk/norsk-mediebarometer/artikler/1-av-3-unge-voksne-folger-ikke-med-pa-nyheter-i-tradisjonelle-medier>
- Katse, A. M. (2020, august 18). *Forskning.no*. Hentet fra Barn og unge : https://forskning.no/barn-og-ungdom-mobiltelefon-sykdommer/unge-bor-fa-mer-korona-informasjon-pa-sosiale-medier-mener-forskere/1729795?fbclid=IwAR0KrmnDvXGWPPjk1anvG7X25ooK_oXeZKgnRwSbY02LDdjlYIRwmiwYyeg
- Kaupang, M. M., & Tassamma, A. (2022, august 23). *NRK*. Hentet fra Kultur: <https://www.nrk.no/kultur/ungdom-i-norge-far-nyheter-fra-sosiale-medier-1.16077049>
- Kvale, S. (2009). Etikk og intervjuundersøkelser. I S. Kvale, *Det kvalitative forskningsintervju* (ss. 65-70). Oslo: Gyldendal Norsk Forlag AS.
- Kvale, S. (2009). Forberedelse av en intervjuundersøkelse. I S. Kvale, *Det kvalitative forskningsintervju* (ss. 43-64). Oslo: Gyldendal Norsk Forlag AS.
- Larsen, B. (2018). Kapittel 4: The tipping point - populismens metoder. I B. Larsen, *Demokrati i trøbbel* (ss. 75-105). Oslo: Civita.
- Statistisk sentralbyrå. (2022, april 26). *SSB*. Hentet fra Tids- og mediebruk : <https://www.ssb.no/kultur-og-fritid/tids-og-mediebruk/statistikk/norsk-mediebarometer>